

یاسای وهزارهتی گواستنه‌وهو گه‌یاندنی ههریمی کوردستانی عیراق

هناوی خوی به‌خشنده‌ومیهریان

به‌ناوی گه‌له‌وه

نه‌نجومه‌نی نیشتمانی کوردستانی عیراق

ژماره‌ی بریار: ۸

میژوی بریار: ۱۹۹۳/۲/۱۰

بریار

به‌پیتی حوکمی برگه‌ی (۱) له ماده‌دی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له‌سه‌ر پیتشینازی وه‌زیری گواستنه‌وهو گه‌یاندن و بریار له‌سه‌ردانی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران، نه‌نجومه‌نی نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانیشتنی رۆژی ۱۹۹۳/۲/۳ دا بریاری ده‌رکردنی نه‌م یاسایه‌ی دا:

یاسای ژماره (۲) ی سالی ۱۹۹۳ یاسای وهزارهتی گواستنه‌وهو گه‌یاندنی ههریمی کوردستانی عیراق

ماده‌ی یه‌که‌م:

مه‌به‌ست له‌م وشانه‌ی خواره‌وه بۆ مه‌به‌ستی نه‌م یاسایه ماناکانی ته‌نیشتیانه:

- ۱- ههریم: ههریمی کوردستانی عیراق.
- ۲- وزاره‌ت: وه‌زاره‌تی گواستنه‌وهو گه‌یاندنی ههریم.
- ۳- وه‌زیر: وه‌زیری گواستنه‌وهو گه‌یاندنی ههریم.
- ۴- بریکاری وه‌زاره‌ت: بریکاری وه‌زاره‌تی گواستنه‌وهو گه‌یاندنی ههریم.
- ۵- نه‌نجومه‌ن: نه‌نجومه‌نی راویژکاری گواستنه‌وهو گه‌یاندن.

ماده‌ی دووه‌م:

نامانجی وه‌زاره‌ت نه‌مانیه:

- ۱- دابین کردن و به‌ری‌وه‌بردن و به‌کارخستن و پاراستن و په‌ره‌پیدانی به‌داله‌کان و توژه‌کانی هیتلی ته‌له‌فۆن و نامیره‌کانی تری گه‌یاندن له‌شاره‌کانی ههریمدا به‌وبه‌ر فراوانی یه‌ی که پتویسته.
- ۲- سه‌رله‌نووی بنیادنانه‌وهو په‌ره‌پیدانی توژی گه‌یاندنی ته‌لدارو بی ته‌ل له‌نیوان شاره‌کانی ههریمدا و به‌ستننه‌وه‌ی به‌پیتی سوودو پتویست به‌جیهانی ده‌ره‌وه.
- ۳- سه‌ر له‌نووی بنیاد نانه‌وه و ریکخستن و په‌ره‌پیدانی مه‌لبه‌نده‌کانی پۆسته و پیتشکه‌ش کردنی خزمه‌تگوزاری پۆسته‌ی ناوه‌وهو ده‌ره‌وه ئه‌ویش به‌په‌ره‌پیدانی

مه‌لبنه‌ندی پۆسته و ته‌له‌فۆن له‌شاره‌کانی ههرتهدا به‌شیتوه‌یه‌ک که گشت رێ و شۆتێکی گه‌یاندنی پۆسته‌یی تێدابێ.

۴- دابینه‌کردن و پێشکه‌شکردنی خزمه‌تگوزاری له‌ بوا‌ری که‌ش و هه‌واداو پێشبینی کردن سه‌باره‌ت به‌کاره‌ساتی سروشتی و په‌ره‌پێدانی مه‌لبنه‌نده تایه‌تیه‌کان بۆ خزمه‌تکردنی پرۆژه‌کانی گه‌شه‌پێدان.

۵- رێکخستن و دابینه‌کردنی خزمه‌تگوزاری له‌ بوا‌ری گواستنه‌وه‌ دابه‌شکاریدا بۆ که‌سان و بۆ که‌ل و په‌ل له‌ ناوه‌رێمدا له‌و‌رێ و شۆتانه‌ی له‌ توانادان.

۶- نامه‌ده‌کردنی لێکۆلینه‌وه‌ی به‌ سوودی ئابووری و هونه‌ری له‌ باره‌ی پرۆژه‌کانی گواستنه‌وه‌ی سه‌رزه‌وی و ناسمان و رووبارو هیتلی شه‌مه‌نده‌فه‌ر و گه‌یاندنی ته‌لداری بێته‌ل و پۆسته و، دانانی نه‌خشه‌ بۆیان و سازدانی ههر کارو خزمه‌تگوزاری یه‌ک که‌ په‌یوه‌ندی پێیانه‌وه‌ هه‌بێ.

ماده‌ی سێهه‌م:

۱- وه‌زیر سه‌رۆکی بالایی وه‌زاره‌ته و به‌رپرسیاره له‌ رێنۆتی کردنی له‌ کاره‌کانیدا و سه‌ره‌رشتی و چاودێری کردنی چالاکی یه‌کانی و له‌وه‌وه‌ نه‌و رێنمایی و بریارو فه‌رمانانه‌دا ده‌رده‌چن که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ نه‌رکه‌کانی وه‌زاره‌ت و دام و ده‌زگا‌کانی و گشت کاروباره‌ ئیداری و دارایی و رێک و پێکی و هونه‌رییه‌ وه‌له‌ چوارچێوه‌ی حوکمی یاساو په‌یوه‌ودا هه‌یه‌ وه‌ به‌رده‌م نه‌نجومه‌نی وه‌زیراندا به‌و مانایه‌ی نه‌ندامێکی هاوه‌شیتتی به‌رپرسیاره و بۆی هه‌یه‌ هه‌ندێ له‌ ده‌سه‌لاته‌کانی خۆی به‌بری‌کار یا به‌رێوه‌به‌ره‌ گشتی یه‌کان یا ههرکه‌سێک له‌ وه‌زاره‌تدا به‌ په‌سندی ده‌زانێ بسپێرێ.

۲- بریار: نه‌و نه‌رکانه‌ به‌جێ دێنی که‌ وه‌زیر پێیانی ده‌سپێرێ.

۳- به‌رێوه‌به‌ریتی یه‌کان و ده‌زگا‌کانی مه‌لبنه‌ندی وه‌زاره‌ت نه‌مانه‌ن:

ا - نووسینه‌گی وه‌زیر: فه‌رمانبه‌رێک به‌ پله‌ی به‌رێوه‌به‌ر له‌ خاوه‌نانی کارمه‌ندی و لێهاتوویی سه‌رۆکایه‌تیی ده‌گا و ژماره‌یه‌ک فه‌رمانبه‌ر یاریده‌ی ده‌ده‌ن.

ب- نووسینه‌گی بریار: فه‌رمانبه‌رێک له‌ خاوه‌نانی کارمه‌ندی و لێهاتوویی سه‌رۆکایه‌تیی ده‌گا و ژماره‌یه‌ک فه‌رمانبه‌ر یاریده‌ی ده‌ده‌ن.

ج- فه‌رمانگی یاسایی: فه‌رمانبه‌رێک به‌ پله‌ی به‌رێوه‌به‌ر که‌ باوه‌رنامه‌یه‌کی سه‌ره‌تایی زانکۆی له‌ یاسادا هه‌بێ و له‌ خاوه‌نانی کارمه‌ندی و لێهاتوویی بێ سه‌رۆکایه‌تی ده‌گا.

ماده‌ی چواره‌م:

به‌رێوه‌به‌ریتی یه‌کانی دیوانی وه‌زاره‌ت و ده‌زگا‌کانیان:

۱- به‌رێوه‌به‌ریتی گشتیی کاروباری ئیداری و دارایی: فه‌رمانبه‌رێک به‌ پله‌ی

به‌رێوه‌به‌ری گشتی که‌ باوه‌رنامه‌یه‌کی سه‌ره‌تایی زانکۆی هه‌بێ سه‌رۆکایه‌تیی ده‌گا و نه‌م به‌رێوه‌به‌ریتییانه‌ی پێوه‌ده‌به‌ستریته‌وه‌:

ا- به‌رێوه‌به‌ریتی ئیداره‌ی خودیه‌تی.

ب- به‌رێوه‌به‌ریتی ژمبیری.

- ج- بهرپوه بهریتیی چاودتیری و پیداجوونه ی دارایی.
- د- بهرپوه بهریتیی خزمه تگوزاری.
- ه- بهرپوه بهریتیی په یوه ندی و گه یانندن.
- و- بهرپوه بهریتیی مه خزنه کان.
- ز- بهرپوه بهریتیی نه خشه دانان و بهدواداچوون که لم و حدانه پیکدی:
- ۱- وه حده ی توژنه وه و لتکولینه وه ی پراکتیکی.
  - ۲- وه حده ی راهینانی هونری.
  - ۳- وه حده ی کومپیوتر.
  - ۴- وه حده ی سرژمیری و زانیاری.
  - ۵- وه حده ی کتیبخانه.
- ۲- بهرپوه بهریتیی گشتیی کاروباری هونری: فرمانبریک به پله ی بهرپوه بهریتیی گشتی که باوه رنامه ی سره تایی زانکوی هبتی و له خاوه نانی کارمندی لیها تووی بی سرژکایه تیی ده کاو نم بهرپوه بهریتییانه ی پیوه ده به سترتته وه:
- ۱- بهرپوه بهریتیی گه یانندی ته لدارو بیتهل.
  - ۲- بهرپوه بهریتیی خزمه تگوزاری پوسته و برووسکه و ته له فون.
  - ۳- بهرپوه بهریتیی گواستنه وه.
  - ۴- بهرپوه بهریتیی که ل و پهل هینان و کرین.
  - ۵- بهرپوه بهریتیی که ش و هوا.
  - ۶- بهرپوه بهریتیی جیبه جتی کردنی پرژه کان.

ماده ی پتتجه م:

- یه که م: نه نجومه نیک به ناوی (نه نجومه نی گواستنه و گه یانندن) وه له وه زاره تدا به سرژکایه تیی وه زیر به م شتیه به پیکده هنتری.
- ۱- بریکاری وه زاره ت جتگری سرژک
  - ۲- بهرپوه بهریتیی گشتی کاروباری نیداری و دارایی نه ندام
  - ۳- بهرپوه بهریتیی گشتی کاروباری هونری نه ندام
  - ۴- بهرپوه بهریتیی نه خشه دانان و بهدواداچوودان نه ندام
  - ۵- بهرپوه بهریتیی فرمانگه ی یاسایی نه ندام
  - ۶- بهرپوه بهریتیی که ش و هوا نه ندام
  - ۷- نه ندام نیک یا زیاتر که وه زیر له ناوه وه یا له دهره وه ی وه زاره تدا دایه نی دووم: نهرکه کانی نه نجومه م:
- ۱- ناماده کردن و دارشتنی نامانجه گشتی یه کانی نه خشه کانی وه زاره ت له بهر روشنایی ریبازی نه نجومه نی وه زیرانی ههریم.
  - ۲- لیدوانی نه و نه خشه سره تایی یانه ی له لایه ن بهرپوه بهریتیی نه خشه دانان و بهدواداچوونه له بهر روشنایی نه خشه پیتشکه شکراوه کانی دام و ده زگا کانی وه زاره توه ناماده کراون و په سند کردنیان و بهدواداچوونی جتی به جتی کردنیان.

۳- پیتشینیا زکردنی نه خشمه ی گشتی له بواری گواستنه وه و گه یاندن و پرۆگرامی به کارخستن و بازارکاری (تسویق) و دارایی و ئابووریدا.

۴- لیدوانی نه و راپۆرتنه گشتیه خولیهی وه زارهت که به رتیه به ریتیی نه خشمه دانان و به دواداجوون ئاماده ی دهگا و ده برینی هر تیبینی و ئامۆزگاری یهک له باره یه وه که به پتیوستی ده زانی.

۵- لیکۆلینه وه ی پرۆژه کانی نه و یاسا و په یروه و رتنمایی یانه ی په یوه ندی بیان به کار و بارو ئامانجه کانی وه زاره ته وه هه یه و ده برینی هر تیبینی و ئامۆزگاری یهک له باره یانه وه که به پتیوستی ده زانی.

۶- لیکۆلینه وه ی هر کیشه یهک که وه زیر ده یخاته به رده می و ده برینی رای خۆی له باره یه وه و پتیشکه شکردنی هر پیتشینیا زو ئامۆزگاریهک که به باشی ده زانی.

مادده ی شهم:

۱- ئه رک و تاییه تکاریه کانی دام و ده زگا کانی وه زارهت به په یه وه یهک دیاری ده کترین.

۲- وه زیر بۆی هه یه به رتیه به ریتیی یا بهش یا لق یا وه حده ی نوێ له کاتی پتیوستیدا پتیکه یینی یا بیان خاته پال یه کتر.

مادده ی هه وتم:

وه زیر بۆی هه یه رتنمایی پتیوست بو ئاسانکردنی جتی به جتی کردنی حوکه کانی نه م یاسایه ده ریکا.

مادده ی هه شتم:

کار به هه یه ده قیتیک ناکرێ که له گه ل حوکه کانی نه م یاسایه دا ناکۆک بێ.

مادده ی نۆه م:

ده بی نه نجومه نی وه زیران حوکه کانی نه م یاسایه جتی به جتی بکات.

مادده ی ده یه م:

نه م یاسایه له رۆژی بلا و کردنه وه یه وه له رۆژنامه ی ره سمیدا کاری پتیده کرێ.

جوهر نامق سالم

سه رۆکی نه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عێراق